

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא פה.

עין משפט נר מצוה

פג א מיי פ"ד מהל'
מכירה הלכה א סמנ
עשין פט טו"ע ח"מ סימן
ר קטע"ג:
פד ב ג מיי ט"ח ה'
טו"ע"ט סט"ק ט'
פה ד מיי ט"ח הלכה ו'
טו"ע"ט סט"ק ט'
ז ה מיי ט"ט סט"ק ט'
פ"א פטע"א:
זו ו מיי ט"ט סט"ק ט'
קטע"ג ו פנה"ה:

רבינו גרשום

לא פליגי כאן בה"ד.
כחלוה מורי דאם מוד לו
בכליו של לוקח בה"ד
לוא קנה לו כליו. וכולהו
דמי דאם מוד לו בכליו
במטא דקנה. ודא קאמר
רב ושמואל חזן מרה"ר
משמ קאמרי הא במטא
קנה הוא קאמר ר' יוחנן
רבי ליקח בה"ד לא
ה"ר"ר ממש קאמרי אלא
במטא ואמאי קרו ליה
רה"ר"ר לפי שאינה רה"ר
דאינה מוקפת מחיצה. הי"ג
דמברא דבמטא מיירי
דאמרי ר' אבהו וכו'. והאי
דקאמר ליה ר' יודא לר'
אסי שמא לא שמע רבי
וכו'. משום דס"ל לר' יודא
דאמרי ר' אבהו (א) אמר ר'
יוחנן ור' אסי אמר אפי'
בלא כליו ס"ל לר' יוחנן
דבמטא קנה. עד שלא
נתמלאת מדה כולה למכור.
המכור יכול לחזור בו:
ומשנתמלאת מדה ללוקח.
היי הוא ברשות לוקח ואם
רצה קנה: ב"ר"א דעד שלא
נתמלאת למכור שמדל לו
במדה שאינה של שותן.
אלא ששאלה אבל אם
היתה מדה של אחד מהן של
לוקח ראשון ראשון שמדל
לחובו קנה הלוקח. ב"ר"א
דקנה ראשון ראשון בה"ד:
ובחזר (ג) מפרש לקמן
במטא. וזו מדה אחת.
ובה"ד ב: אמר ברשות מוכר
מדל לו במדת לוקח לא קנה
עד שיגביהו ההגבהה קונה
בכל מקום או עד שיוציא
משתחו כגון דרשור את
מקומו: ואם ברשות לוקח
הן. שהיו מופקדין בידו כיון
שקבל עליו מוכר למכור
לו אפי"ם שלא מדל לו
עדיין קנה לו לוקח רשותו
וזו מדה ג'. מדה ד' אם
היו הפירות ברשות הלה
כלומר אצלו. כלומר
שהיו מופקדין ביד אחד
ולא ביד לוקח לא קנה
הלוקח עד שיקבל עליו זה
המופקד שישאל לו ללוקח
מקום שהפירות מונחין שם
או עד שפירות את מקומו
של מופקד שהפירות שם:

כל מקום שיש לו רשות להניח. וא"ת והא דלמך לעיל מדד והניח
ע"ג סימטא קנה ואוקימנא למוך קופתו משמע דוקא מדד אבל
לא מדד לא קנה לו כליו ואומר ר"י דבעי למימר זיל קני^א ויזין דמדד
כדלמך ליה זיל קני דמי^ב והשתא ניחא דלריבי הני תרי מיני דר' יוחנן
ומיהו האיך ללעיל דקאמר אפילו
זרשות הרבים ואוקימנא דסימטא
זרמיה למאי אילטריכא וי"ל דשנת
חדא מכלל חזרתה אממר:

ארבע מדות במוכרים. פירש
רבינו שמואל דאין לפרש
ד' רשויות דהא רשות מוכר נפקד
חדא היא דהכא והכא שיך למימר
קבלה ושכירות מקום הולאה והגבהה
וקשה לפירושו דלס כן לערביניהו
וליתנייהו זרשות מוכר ורשות נפקד
לא קנה עד שקבל עליו או יגביהנהו
או יוציאנהו או ישכור מקומו ועוד
דאין נראה שמועיל קבלה זרשות
מוכר דאין אדם מקנה רשותו לאחרים
ע"י עמו^א כדתנן בפ' חלון (עירובין
דף עט: וס) דמוכה להן על ידי זנו
וזמו הגדולים שקבל לא ע"י זנו וזמו
הקטנים מפני שזין יכדו ומעמי
לפרש דחשיבי רשויות ד' דלמאי דעבי
למימר השתא דמדה של לוקח קני
אפילו זרה"ר כל שכן זרשות מוכר
דקני דהא לזכוף דמסקינן דברה"ר

לא קנה אפי"ם מיבעיא לן אי קנה זרשות מוכר כליו של לוקח אי לא^א
ואס כן מיבעי לן לפרושי דהא דקאמר זרשות מוכר לא קנה עד
שיגביהנהו דככליו של מוכר איירי וזללו הכי ז"ל כל לקמן כי אמר
דכליו של לוקח קנה זרשות מוכר ז"כ לא חשיב אלא רשות אחד כיון
דכליו של לוקח קנה בכל מקום דהשתא איז חילוק בין רה"ר לרשות
מוכר^א אלא (ב) דחשיב ד' מדות דכלים מדת סרסור ומדת מוכר ומדת
לוקח ומדת נפקד: **הבי** גרסינן בתוספתא (רפ"ה) זרשות הלה
הנפקדים אכלו לא קנה עד שקיבל עליו או עד שיגביהנהו ויוליאנהו
ישכור את מקומו אבל לפי ספרים דגרסי עד שיגביהנהו או עד שיוציאנהו
קשה לערביניהו וליתנייהו רשות מוכר זרהדי נפקד והשתא משמע
דבזבלה כדי וזכה לו לקונה וא"ת בזקוף פ"ק דגיטין (דף יג. וס): דלמך
מנה לי בידך מנה לפלוני זמעמד שלשתן קנה ומה ריך מעמד ג' הא
מוכח מהם דתן כזי דמי דתנן (סס יא: וס ד"ה סל) האומר תן גט
זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי חוזר בגט ואינו חוזר בשחרור משום
דתן כזי וא"כ זבל מעמד ג' יקנה לו כדלמך הכא^א ולמאי דפירש ר"ת
דמעמד שלשתן קנה אפילו בעל כרחו של נפקד אחי שפיר דלזיטריך
לכן מעמד ג' ולמאי דמפרש נמי ר"ת דלא אמרינן תן כזי אלא היכא
דזעשה שנותן לו אומר לו תן אבל אם כבר היה צידו לא אמרינן תן
כזי אחי שפיר ועוד י"ל דלמאי נמי מעמד ג' דלפי"ן איז הפקדון ציד
הנפקד^א דקני דאי לאו מעמד ג' אינו יכול לזכות לו אלא כשהוא ברשותו:
כליו

שנתמלאת המדה הרי היא של מוכר ולא קנה לוקח ואע"פ שפסק
הדמים לא קנה עד שימשוך דככליו של מוכר זרה"ר אי נמי בסימטא לא קני לוקח דהא אפי' זרשות לוקח נמי אמרינן לקמן [פ.ו.] דלא קנה לוקח
כל זמן שהפירות בכליו דמוכר עד שיפסדם לקרקע ואם המדה של לוקח אף על גב דלא נתמלאת נמי ראשון ראשון קנה דדמי למשך
אע"פ שלא מדד דקמני מתני' דקנה דכליו של לוקח קונה לו: זרה"ר. וקשיא למ"ד חזן מרה"ר: וזכר שאינה של שנינו. וכגון שלא נתן
בעל חזר להם רשות למדוד שם דהיינו דומיא דרה"ר: אבל אם היו מודדין זרשות מוכר לא קנה לוקח אע"פ שהמדה שלו דכליו של לוקח
זרשות מוכר לא קנה ואע"פ שפסק ומדד ומשך דמשיכה לא מהינא זי מוכר עד שיגביהנהו דהגבהה קונה בכל מקום או עד שיוציאנהו
זרשות של מוכר לרשות של לוקח או לקימטא או שזיכרף ידו למטה מג' סמוך לזכרפות הבית וקיבלה דלמך"ר (בבבבבב) (דף לא).
גזי היא מגרר ויולא לקמן זמעמתי (דף פ.ו.) מיייתי לה. ומיהו לקמן (דף פ.ו.) מוקי לה בזמדה דמוכר זי מוכר ומדה דלוקח זי לוקח דזי מוכר שביחי
מאני דמוכר וזי לוקח שביחי מאני דלוקח: זמעה לוקח. זמעה המוכר תזבזתו למכור זבתי לוקח: כיון שקיבל עליו מוכר. שנתמלה
וא"ל כל תזבזתו זי קנויה לך בכך וכך כל סאה וסאה: קנה לוקח. מיד אע"פ שלא מדד דקני ליה רשותו ואע"פ שהמדה של מוכר דהכלי
זטל אלא הרשות. ומיהו לקמיה [ע"פ] מוקי לה בזמדה דלוקח ולא גרע ממשך ולא מדד דקמני מתני' דקנה: המופקדין אכלו. שהפקיד שם מוכר
פירומו ומסתמא הקנה לו נפקד למפקד את רשותו לזכוף פירומו למכור ולמדוד פירומו זבתי כדכך כל הנפקדים: עד שקיבל עליו.
נפקד זמעות מפקד לייחד לו רשות ללוקח לקנות הפירות כלשך הוא שם או שישכור. והוא הדין נמי גזי רשות מוכר שיך קבלה ושכירות
והכא נמי שיך הגבהה והולאה אלא תנא אורחא דמילתא קמני דסתם מוכר כשמוכר רוצה הוא לפנות את ביתו הלכך קמני
התם הגבהה והולאה דלינו חפך להשאיל ולא להשכיר רשותו וגזי נפקד שיך קבלה ושכירות דכי היכי שהיה נפקד של זה
הראשון הי נמי ישמור פקדונו של שני וזבזתו תנא היכא קבלה ושכירות וכל שכן הגבהה והולאה. ולמאן דמוקי לקמן זמאני
דמוכר זי מוכר ומאני דלוקח זי לוקח ויכא לאוקומי נמי זמאני דמופקד זי מופקד והלכך לא קני לוקח בכליו דלוקח:

כליו של אדם. של לוקח קונה לו אם פסק דמים בכל מקום אפי'
זרשות מוכר וכגון דלמך ליה זכדיא יקנה כליו כדלמך לקמן
זמעמתי [פ.ו.] אבל בזממא מיבעיא לן לקמן (א) ולא אפשיטא: חזן מרה"ר.
והוא הדין לחזר שאינה של שניהו כדמוכח לקמן בזרימתא ד' מדות:

כאן בסימטא. הא דר"ל ור' יוחנן:
כל מקום שיש לו רשות. כגון סימטא
וחזר השותפין ורשות מוכר וכגון
דלמך ליה זיל קני דלמך דהיינו יש
לו רשות: אין לו רשות. כגון רה"ר
לא: הי"ג זמספתא^א ארבע מדות
זמוכרינן עד שלא נתמלאת מדה למוכר
משנתמלאת מדה ללוקח זרה"ר זמדה
שאינה של שניהו אכל אם היסה מדה
של אחד מהן ראשון ראשון קנה זרה"ר
זרה"ר או זכר שאינה של שניהו
אכל זרשות הלוקח כיון שקיבל עליו
מוכר ה"ו קנה זרשות מוכר לא קנה
עד שיגביה או עד שיוציא מרשות
הזעלים זרשות זה המופקדין אכלו
לא קנה עד שקיבל עליו או עד
שישכור את מקומו. ופירוש ארבע
מדות זמוכריים לאו ד' רשויות קחשיב
רה"ר רשות מוכר רשות לוקח רשות
המופקדין אכלו דהא רשות מוכר
ורשות נפקד חדא הוא דהכא והכא
שיך למימר קבלה ושכירות מקום
והולאה והגבהה דהא תנן זממתינן

גזי רשות מוכר שכירות מקום דקמני ואם היה פיקח שוכר את
מקומו ואוקימנא [פ.ד:] זרשות זעלים וכיון דינין שיה לוכא ד' מדות ומה
הן ארבע מדות ד' חלוקין של דינין שחלוקין זה מזה. ואלו הן המדה
שאינה של שניהו זרה"ר וזכר שאינה של שניהו דלמרינן זיה עד
שלא נתמלאת המדה למוכר משנתמלאת המדה ללוקח הרי אחת מדה
של אחד מהן ראשון ראשון קנה הרי שמים רשות לוקח מיד דקשיבל
מוכר קנה הרי ג' רשות מוכר ורשות נפקד דקמפרש זיה דין הגבהה
והולאה קבלה ושכירות הרי ד'. וסמך מלמאי לי מדברי רבינו וקני
מ"י: עד שלא נתמלאת המדה למוכר. שאם נשכר היין או השמן
או אם הוקר למוכר ויכול לחזור בו דמוקי לה לקמיה [פ.ו.] זמדה שהשאיל^א
שניהו הלכך כל זמן שלא נתמלאת המדה הרי היא זרשות מוכר:
משנתמלאת הרי היא זרשות לוקח. לקחתה וליטול בו מקחו עד
שזניענו או יניחנו בכליו דלענת כן השאלוה להם לזה למדידה ולה
להצניע את שלו וכל זמן שעוסק בזמדידה למלאת המדה הרי היא
זרשותו דמודד דהיינו מוכר ואין הלוקח יכול לקנות בתוך כליו של
מוכר כל זמן שלא משך או שלא הגביה משנתמלאת המדה ללוקח
דכפרישית שעשבו נעשית כליו של לוקח דלענת כן שאלה לו. וק"ל
להאי תנא דכליו של לוקח קונה זרה"ר כדמפרש ואזיל ודלא כרז
ושמואל ומיהו בסימטא וזכר של שניהו מוקי לה לקמיה [ע"פ] דהתם קני
כליו של לוקח: זמדה שאינה של לו. וכדפריש עממא: אבל אם
היסה המדה של אחד מהם. או של לוקח או של מוכר: ראשון ראשון.

שנתמלאת המדה קנה בעל המדה שאם המדה של מוכר אע"פ
הדמים לא קנה עד שימשוך דככליו של מוכר זרה"ר אי נמי בסימטא לא קני לוקח דהא אפי' זרשות לוקח נמי אמרינן לקמן [פ.ו.] דלא קנה לוקח
כל זמן שהפירות בכליו דמוכר עד שיפסדם לקרקע ואם המדה של לוקח אף על גב דלא נתמלאת נמי ראשון ראשון קנה דדמי למשך
אע"פ שלא מדד דקמני מתני' דקנה דכליו של לוקח קונה לו: זרה"ר. וקשיא למ"ד חזן מרה"ר: וזכר שאינה של שנינו. וכגון שלא נתן
בעל חזר להם רשות למדוד שם דהיינו דומיא דרה"ר: אבל אם היו מודדין זרשות מוכר לא קנה לוקח אע"פ שהמדה שלו דכליו של לוקח
זרשות מוכר לא קנה ואע"פ שפסק ומדד ומשך דמשיכה לא מהינא זי מוכר עד שיגביהנהו דהגבהה קונה בכל מקום או עד שיוציאנהו
זרשות של מוכר לרשות של לוקח או לקימטא או שזיכרף ידו למטה מג' סמוך לזכרפות הבית וקיבלה דלמך"ר (בבבבבב) (דף לא).
גזי היא מגרר ויולא לקמן זמעמתי (דף פ.ו.) מיייתי לה. ומיהו לקמן (דף פ.ו.) מוקי לה בזמדה דמוכר זי מוכר ומדה דלוקח זי לוקח דזי מוכר שביחי
מאני דמוכר וזי לוקח שביחי מאני דלוקח: זמעה לוקח. זמעה המוכר תזבזתו למכור זבתי לוקח: כיון שקיבל עליו מוכר. שנתמלה
וא"ל כל תזבזתו זי קנויה לך בכך וכך כל סאה וסאה: קנה לוקח. מיד אע"פ שלא מדד דקני ליה רשותו ואע"פ שהמדה של מוכר דהכלי
זטל אלא הרשות. ומיהו לקמיה [ע"פ] מוקי לה בזמדה דלוקח ולא גרע ממשך ולא מדד דקמני מתני' דקנה: המופקדין אכלו. שהפקיד שם מוכר
פירומו ומסתמא הקנה לו נפקד למפקד את רשותו לזכוף פירומו למכור ולמדוד פירומו זבתי כדכך כל הנפקדים: עד שקיבל עליו.
נפקד זמעות מפקד לייחד לו רשות ללוקח לקנות הפירות כלשך הוא שם או שישכור. והוא הדין נמי גזי רשות מוכר שיך קבלה ושכירות
והכא נמי שיך הגבהה והולאה אלא תנא אורחא דמילתא קמני דסתם מוכר כשמוכר רוצה הוא לפנות את ביתו הלכך קמני
התם הגבהה והולאה דלינו חפך להשאיל ולא להשכיר רשותו וגזי נפקד שיך קבלה ושכירות דכי היכי שהיה נפקד של זה
הראשון הי נמי ישמור פקדונו של שני וזבזתו תנא היכא קבלה ושכירות וכל שכן הגבהה והולאה. ולמאן דמוקי לקמן זמאני
דמוכר זי מוכר ומאני דלוקח זי לוקח ויכא לאוקומי נמי זמאני דמופקד זי מופקד והלכך לא קני לוקח בכליו דלוקח:

[א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

ג' [א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

ג' [א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

ג' [א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

(א) תוס' ד"ה ארבע וכו'
אלא צריך לומר דמשיב ד'
מדות:

מוסף תוספות

[א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

לוקח בלא מדידה, לאו
מדידה אלא לדעת
אדעתא דליקטו כליו
אחיבהו כיון דמחוסרין
מדידה אלא לדעת
שומרה ואח"כ ימכר
ויזכה בהם, הלכך צריך
למימר ליה קני. רמב"ם יונה.
ג. עין זבתי יונה מה
הדין נפקד דהא אומר
ולא חזר ליה זיל קני.
ג. דבזבזי כידו הדין
וכשם שבידו של מוכר לא
קנה לוקח שאם אתה אומר
קנה לא היינו צריכים
למשכיה והגבהה. הנ"ל
בזבזי וכו', ורשות מוכר
שאני שכשם שאם היה
בידו ואמר לו (המוכר)
זכה לפלוני ורצה לזכות לו
וזכה, אין זיל קני וזכה
מדידה. ר"ן. ד. דרשות
מוכר ורשות המופקדים
אצלו חלוקין בין קבל
עליו. ה. [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

ללוקח שיקנה מה שהוא
מוכר לו. חו"כ לקמן פ"ד ד"ה
ללו. ו. [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

דאמרנן דברשות מוכר
ובכליו של מוכר לא קנה
עד שיגביהו הי"ג ברשות
הרבים ובחצר שאינה של
שניהם דהא אמרינן עולה
עד שלא נתמלאת המדה
למוכר. שם. ט. מדה
סרסור ומפליגין בה בין
עד שלא נתמלאת
ומשנתמלאת. ומדת לוקח
דראשון ראשון קנה. ומדת
מוכר דבעינן הגבהה או
מישכה. אפי"ג שמוכר או
מוכר בכלי המוכר קנה,
ומדת הלה המופקדין
אצלו שאם קבל עליו
הנפקד קנה לוקח. רמב"ם
יונה. ו. וזו הקשיא
לדברי מי שאמר ב"מ גיטין
(שם) כי אמר רב פקדונו
אבל במלוה לא. דאי
במלוה לא ידע רבינו
עמך שלשתן דהא ליתיה
שיכוח לו. רמב"ם. ט. ו.
שהוא בחצר שאינה
משתמרת שאינו קונה לו.
רמב"ם.